

การนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติในพื้นที่ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ Agriculture Policy to Practice in Pakham District, Buriram Province

วิษณุ ปัญญาองค์¹, ภัทรพล ทศมาศ²
นารณชนก ไชยเสนา³, กานต์พิชชา สุวรรณศรี⁴, อัษฎาวุธ สวัสดิ์พิง⁵, สุรวริทย์ ดอกพรมลา⁶
Wisanu Panyayong¹, Pattarapon Tossamas²
Nathchanok Chaisana³, Karnphitcha Suwannasri⁴, Atsadawut Sawatdiphueng⁵, Surawit Dokpromla⁶
¹⁻²อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
³⁻⁶นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
E-mail: mm071727@gmail.com, namkhing0088@gmail.com, architects1983@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงคุณภาพกับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ เพื่อเปรียบเทียบการนำนโยบาย การส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและเพื่อศึกษาสภาพของปัญหาและแนวทางในการนำนโยบายการส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ เขตพื้นที่อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือประชาชนในเขตอำเภอปะคำจำนวน 180 คน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สัมภาษณ์ คือ เกษตรอำเภอ ผู้นำเกษตรกร จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าระดับการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยด้านการควบคุม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบการนำนโยบาย การส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าจำแนกตาม อายุ พื้นที่เพาะปลูก รายได้ แตกต่างอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วน เพศ พื้นที่อยู่อาศัยไม่แตกต่างกัน โดยสภาพของปัญหาและแนวทางในการนำนโยบายการส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติประสบปัญหาด้านสภาพแวดล้อมการผลิตสินค้าทางการเกษตรความรู้และเทคโนโลยีการเกษตร การส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรและการผลิตสินค้า ไม่ตรงกับความต้องการของตลาด

คำสำคัญ : การนำนโยบายไปปฏิบัติ , การควบคุม ประเมินผล และกระตุ้นส่งเสริม,การรวมกลุ่มของเกษตรกร

Abstract

This research is a research method integrating qualitative research with quantitative research. To study the implementation of agricultural extension policy. To compare policy implementation The promotion of agriculture was conducted by personal factors and to study the state of problems and guidelines for implementing agricultural extension policy. Area of the district. The sample consisted of 180 people in PaKham District.

The target group was interviewed by farmers in the district, 10 farmers. The research instruments were questionnaires and questionnaires. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation

The results showed that the level of implementation of agricultural extension policy. The overall picture is at the highest level. Control factors Have the highest average Comparison of policy implementation. Agricultural promotion was conducted by personal factors. It was found that the age of cultivated area was significantly different at 0.05. The state of problems and guideline in implementing agricultural extension policy is faced with the problem of agricultural production environment, agricultural knowledge and technology. Farmer promotion and production. Does not meet market demand.

Keywords : Implementing policies, controlling, evaluating, and encouraging, grouping of farmers.

บทนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้จัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ซึ่งเป็นภารกิจตาม พระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. 2522 แผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ถือเป็นกรอบแนวทางสำคัญ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะ 5 ปีแรก (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) และ นโยบายรัฐบาล ภายใต้วิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน” ครอบคลุมการพัฒนาภาคการเกษตร ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร การเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้วย เทคโนโลยีและ นวัตกรรม การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และการพัฒนา ระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีกระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ผ่านกลไกขับเคลื่อน ในระดับ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และหน่วยปฏิบัติ ที่จะช่วยกำกับให้ทุกหน่วยงานจัดทำแผนงาน โครงการสำคัญ ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) รวมทั้งติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการสำคัญดังกล่าวให้ บรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่ง จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ได้อย่างเต็มที่ (แผนพัฒนา การเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 หน้า 6)

ภาคเกษตรกรรมของไทยได้ก้าวเข้าสู่การ เปลี่ยนแปลงอย่างสูง ซึ่งมีกรอบคิดเสรีนิยมใหม่เป็น กรอบนำในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สถานการณ์ในระดับโลกและระดับประเทศได้ส่งผล ต่อวิถีการผลิต การบริโภคในประเทศ ซึ่งถูกผูกโยงไปสู่ระดับระหว่างประเทศมากขึ้น เปลี่ยนแปลงการพัฒนา ของประเทศ ซึ่งส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรไทยและชุมชนชนบท ซึ่งในปัจจุบันภาคเกษตรกรรม ไทยเหลือเพียงร้อยละ 33.5 ลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ในขณะที่โลกกำลังเผชิญกับปัญหา ใหม่ ๆ ที่ท้าทายสังคมโลก เช่น ปัญหาโลกร้อน ปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ เป็นต้นภาคการเกษตรของไทย ตกอยู่ในภาวะที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เนื่องจากเมื่อพิจารณาถึงข้อมูลพื้นที่การเกษตรและจำนวนเกษตรกร จะ พบว่าจำนวนเกษตรกรรายย่อยลดลง คนจนจากภาคเกษตรกรรมจะล้มละลาย และหันเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม และบริการ รวมทั้งเป็นแรงงานในภาคเกษตร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการพัฒนาประเทศ และการ ถดถอยของวิถีเกษตรกรรม ซึ่งข้อมูลทางสถิติได้แสดงให้เห็นแนวโน้มประชากรด้านการเกษตรเมื่อพิจารณาถึง ข้อมูลพื้นที่การเกษตรและจำนวนเกษตรกร จะพบว่าจำนวนเกษตรกรรายย่อยลดลง คนจนจากภาค เกษตรกรรมจะล้มละลาย และหันเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการ รวมทั้งเป็นแรงงานในภาคเกษตร ทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการพัฒนาประเทศ และการถดถอยของวิถีเกษตรกรรม (<http://www.sathai:ออนไลน์>)

การปฏิรูประบบการเกษตรไทยจะต้องมีเป้าหมายที่เน้นการสนับสนุนเกษตรกรรายย่อย ทั้งในการ เข้าถึงและสร้างความมั่นคงในการเข้าถึงฐานทรัพยากรการเกษตรพื้นฐาน โดยเฉพาะที่ดิน (การกระจายการถือ ครองที่ดิน ระบบที่ดินชุมชน) และปัจจัยการผลิตพื้นฐานอื่นๆ รวมทั้งกลไกในการสนับสนุนให้เกษตรกรราย ย่อยสามารถที่จะพัฒนาระบบการผลิตให้มีความยั่งยืน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การ แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การเปลี่ยนแปลงนโยบาย และระบบการทำงานของหน่วยงานราชการต่างๆ (อาชว์ เตาลานนท์, เกษตรก้าวหน้าเกษตรดั้งเดิม 2554)

การทำเกษตรแบบดั้งเดิม คือ การที่เกษตรกรเลือกที่จะทำการเกษตรตามวิถีชีวิตพออยู่พอกิน เพื่อดำรงชีวิตตามอัตภาพหรือใช้ชีวิตตามระบบเศรษฐกิจพอเพียงพึ่งตนเองได้ การทำเกษตรแบบนี้เกษตรกรจะปลูกพืช ผักหลายประเภทหมุนเวียนตามฤดูกาล ตามความเหมาะสม โดยไม่ได้มุ่งหวังที่จะค้าขายทำกำไรมากมาย ซึ่งพืชที่เหมาะสมกับการทำเกษตรดั้งเดิมต้องไม่เน่าเสียง่าย สามารถเก็บผลผลิตไว้จำหน่ายได้ภายหลัง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการตลาด เช่นการปลูกข้าวหรือยางพารา ที่เกษตรกรไม่จำเป็นต้องขายผลผลิตในทันทีที่เก็บเกี่ยว เกษตรกรสามารถเก็บผลผลิตไว้จำหน่ายในช่วงเวลาที่เกษตรกรพอใจราคา (อดิศักดิ์ เหล่าพิมพ์, เกษตร 0.4 ยุคที่เกษตรกรไทยต้องรู้ : 2559) ขณะที่เกษตรกรยุคใหม่ คือ การที่เกษตรกรเลือกทำการเกษตรเพื่อค้าขายเชิงธุรกิจที่ให้ความสำคัญในเรื่อง “ทุนและองค์ความรู้” (Capital & Knowledge) ที่ต้องทำให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ปัจจัยการผลิต ตั้งแต่การใช้พันธุ์ดี ดูแลจัดการฟาร์ม จนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต มีการพัฒนาควบคุมคุณภาพในกระบวนการแปรรูปอุตสาหกรรม และการบรรจุหีบห่อให้ได้มาตรฐานสากล อยู่ในกระบวนการห่วงโซ่อาหาร (Value Chain) เช่น การปลูกสับปะรด อ้อย ที่เกษตรกรจำเป็นต้องอยู่ในระบบ Value Chain เพื่อให้ผลผลิตที่ได้เข้าสู่กระบวนการผลิต แปรรูป และส่งออก หากเกษตรกรไม่อยู่ในระบบผลผลิตที่ได้ก็จะมีช่องทางในการจำหน่าย เช่นเดียวกับการเลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ในปัจจุบันที่กลายเป็นอุตสาหกรรมไปแล้ว เกษตรกรควรเลี้ยงในลักษณะ Contract Farming โดยมีเอกชนเข้ามาดูแลในเรื่องวิชาการ ช่องทางการตลาดให้ ซึ่งเป็นการลดความเสี่ยงให้กับเกษตรกรทางหนึ่ง (อาชวี เตาลานนท์, 2554)

แนวคิดใหม่ของภาคเกษตรที่เริ่มปรับใช้ในหลายประเทศ คือ การพึ่งพิงฐานความรู้เพื่อสร้างความได้เปรียบในการผลิตและแข่งขัน พร้อมกับการแสวงหาโอกาสทางการตลาดใหม่ๆ มากกว่าที่จะพึ่งพาฐานทรัพยากรเป็นหลักเช่นในอดีต ขณะเดียวกันผู้บริโภคนักค้าเกษตรเริ่มให้ความสนใจคุณภาพของผลผลิต ที่สูงขึ้นนั้น ควรที่จะนำมาใช้เป็นฐานคิดในการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ ให้เข้าสู่ภาคเกษตรกรรมและสร้างความเข้มแข็งและความสำเร็จในอาชีพขึ้นมาได้เกษตรทฤษฎีใหม่เป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่มีวัตถุประสงค์ หลักคือ มุ่งแก้ไขปัญหาค่าความแห้งแล้ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการแก้ปัญหาเรื่องน้ำในการประกอบอาชีพของเกษตรกร เกษตรทฤษฎีใหม่ ยัง ช่วยในการ แก้ปัญหาการขาดแคลนอาหารและการมีงานทำของเกษตรกร จะไม่ขาดแคลนพื้นที่ในการเพาะปลูก โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 ดำเนินอย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2535 โดยมีมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน (วลีลา รัฐฉัตรานนท์, 2545)

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าต้องมีปัจจัยหลายด้านที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน การเกษตรมาปฏิบัติการและการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะศึกษาเพื่อทราบถึงการดำเนินนโยบายการเกษตรไปปฏิบัติในพื้นที่ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการนำนโยบายการเกษตรไปปฏิบัติกลุ่มพื้นที่ 2 ตำบลคือ ตำบลโคกมะม่วงและตำบลไทยเจริญ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงให้เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการนำนโยบายการส่งเสริมเกษตรไปปฏิบัติในเขต อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำนโยบาย การส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติในเขต อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาสภาพของปัญหาและแนวทางในการนำนโยบายการส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติในเขต อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การนำนโยบายการส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยใช้วิธีการเป็นระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงคุณภาพกับการวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรที่เป็นเกษตรกร อายุ 18 ปีขึ้นไปใน หมู่ที่ 1 ตำบลไทยเจริญ มีประชากรทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ 159 รายและมีอีกกลุ่มตัวอย่างคือ หมู่ 7 ตำบลโคกมะม่วง มีประชากรทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ 180 ราย มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 329 รูปคน

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้จากการเจาะจงรวมทั้งสิ้น 329 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5 % และความคาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (Taro Yamane ; ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 146) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 180 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) การสุ่มให้กระจายตามสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรตามเขตที่อยู่อาศัย โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.2 กลุ่มตัวอย่างเนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานโดยใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และเทคนิคการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการกำหนดเป็นโควตา (Quota) จากเกษตรกรอำเภอผู้รับผิดชอบหรือผู้นำกลุ่มเกษตรกร ในพื้นที่ ตำบลไทยเจริญ หมู่ 2 ตำบลโคกมะม่วงหมู่ 7 ประกอบด้วย

1.เกษตรกรอำเภอ ประจำอำเภอปะคำ	จำนวน 1 คน
2.เกษตรกรประจำตำบล	จำนวน 2 คน
3.เกษตรกร	จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามการนำนโยบายการเกษตรไปปฏิบัติในเขตพื้นที่อำเภอปะคำ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือหมู่ 1 ตำบลไทยเจริญและหมู่ 7 ตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำจังหวัดบุรีรัมย์ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจพิจารณาความถูกต้อง ความสอดคล้อง และความเหมาะสม แล้วจึงแจ้งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของแบบสอบถามโดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence : IOC) จำนวน 3 ท่าน เมื่อแบบสอบถามได้รับการตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปเก็บรวบรวมมาดำเนินการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เอกสารแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำมาเป็นกรอบในการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลเพื่อการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยกำหนดแนวทางและผลกระทบในการนำนโยบายการส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ ในพื้นที่ตำบลโคกมะม่วง ตำบลไทยเจริญ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ โยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามไว้ล่วงหน้า แบบ

สัมภาษณ์นี้เป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระภายในกรอบที่กำหนดไว้ คือ คือ ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ และสภาพปัญหาการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ

1) ผู้วิจัยนำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งไปพื้นที่ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

3) ผู้วิจัยรับแบบสอบถามและตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4) นำแบบสอบถามมาสรุป อภิปราย และเขียนรายงานผล

2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1) ผู้วิจัยนำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งไปบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์รายบุคคล

2) ผู้วิจัยออกสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยการบันทึกเทปเสียง

3) นำแบบสอบถามมาสรุป อภิปราย และเขียนรายงานผล โดยมุ่งพรรณนาและอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามได้นำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ในแต่ละประเด็นด้วยค่าสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ แล้วนำข้อมูลมานำเสนอเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

4.2 การศึกษาความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ ตำบลไทยเจริญ ตำบลโคกมะม่วงอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จัดลำดับความคิดเห็นโดยแยกเป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยภาพรวม นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ ตำบลไทยเจริญ ตำบลโคกมะม่วงอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศโดยใช้ค่าสถิติ t- test Independent

4.4 เปรียบเทียบปัจจัยความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ ตำบลไทยเจริญ ตำบลโคกมะม่วงอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์วิเคราะห์โดยใช้ F – test เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน จำทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé’s Method)

สำหรับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้วิเคราะห์โดยการตีความในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา หรือตีความสร้างข้อสรุปแบบอนุมาน โดยนำประเด็นย่อยมาพิจารณาความเหมือน ความแตกต่างกัน และความสัมพันธ์กันมาหาข้อสรุปแล้วบรรยายวิเคราะห์เป็นความเรียง เพื่อหาข้อสรุป

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติในเขตพื้นที่ตำบลไทยเจริญและตำบลโคกมะม่วง อำเภอบัวชุม จังหวัดบุรีรัมย์ คณะผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้
ผลการศึกษานโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ

1. ผลการศึกษาสภาพการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในเชิงปริมาณพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า เป็นชาย มีอายุระหว่าง 18– 25 ปี มีระดับการศึกษาส่วนมากระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร อาศัยอยู่ในตำบลโคกมะม่วงมากที่สุด ส่วนมากมีพื้นที่เพาะปลูกอยู่ระหว่าง 21-40 ไร่ และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 6,000-10,000 บาท

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพของการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ ในพื้นที่ตำบลไทยเจริญ และ ตำบลโคกมะม่วง อำเภอบัวชุม จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

1.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ ในพื้นที่ตำบลไทยเจริญ และ ตำบลโคกมะม่วง อำเภอบัวชุม จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีเพศต่างกันโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ

2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ ในพื้นที่ตำบลไทยเจริญ และ ตำบลโคกมะม่วง อำเภอบัวชุม จังหวัดบุรีรัมย์ที่มีอายุต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ ในพื้นที่ตำบลไทยเจริญ และ ตำบลโคกมะม่วง อำเภอบัวชุม จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีพื้นที่อยู่อาศัยต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ ในพื้นที่ตำบลไทยเจริญ และ ตำบลโคกมะม่วง อำเภอบัวชุม จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนพื้นที่เพาะปลูกต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ ในพื้นที่ตำบลไทยเจริญ และ ตำบลโคกมะม่วง อำเภอบัวชุม จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีรายได้ต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข

3.1 ในด้านการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ ในพื้นที่ ตำบลโคกมะม่วงและตำบลไทยเจริญ อำเภอบัวชุม จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของ เกษตรอำเภอบัวชุม ประจำอำเภอบัวชุม เกษตรประจำตำบลโคกมะม่วง เกษตรประจำตำบลไทยเจริญ, เกษตรกรตำบลโคกมะม่วง, เกษตรกรตำบลไทยเจริญ ที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

งานส่งเสริมการเกษตรต้องแสดงออกถึงความเป็นตัวตนที่ชัดเจน ในลักษณะการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่แท้จริง สามารถจำแนกและผลักดันให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม วัตถุประสงค์ และตรวจสอบได้ งานตามนโยบาย ที่มีเป้าหมายพัฒนาด้านการเกษตร ต้องดำเนินการควบคู่กันไปกับงานตามบทบาทหน้าที่ของ

กรม โดยเน้นต่อยอดและขยายผลการพัฒนาให้ครอบคลุมกว้างขวางยิ่งขึ้น การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่ ต้องนำงานตามนโยบาย และงานตามบทบาทหน้าที่ มากำหนดเป็นแนวทางการขับเคลื่อนการส่งเสริมและพัฒนาโดยปรับปรุงให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ ใช้เกษตรกรเป็นตัวตั้งวางเป้าหมายให้ชัดเจน สามารถตรวจสอบและวัดผลได้ นักส่งเสริมการเกษตรจะต้องสร้างสมดุลในมิติของงานด้านส่งเสริมการเกษตรกับการพัฒนาสมรรถนะและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อพัฒนาอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตรจึงต้องปรับปรุงแบบและเป้าหมายการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแนวทางและเป้าหมายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นำไปสู่การพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน และสามารถสร้างความอยู่ดีมีสุข ให้กับเกษตรกรได้อย่างแท้จริง

3.2 ในด้านการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริมนโยบายส่งเสริมเกษตร จากการศึกษาสัมภาษณ์เกษตรกรอำเภอ ประจำอำเภอปะคำ เกษตรประจำตำบลโคกมะม่วง, เกษตรประจำตำบลไทยเจริญ, เกษตรกรตำบลโคกมะม่วง, เกษตรกรตำบลไทยเจริญ ที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

การดำเนินงานด้านนโยบายส่งเสริมการเกษตรต้องมีการติดตามผลการดำเนินการ ที่มีตัวชี้วัดถึงความสำเร็จของงานด้านนโยบายทั้งด้านเชิงปริมาณและคุณภาพ กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนกระตุ้นส่งเสริมให้นโยบายมีความก้าวหน้าและต่อเนื่องมีการต่อยอดความรู้จากการปฏิบัติตามนโยบาย เพื่อความยั่งยืนในการทำการเกษตรในพื้นที่ให้สอดคล้องกัน

3.3 ในด้านการรวมกลุ่มของเกษตรกร จากการศึกษาสัมภาษณ์เกษตรกรอำเภอ ประจำอำเภอปะคำ เกษตรประจำตำบลโคกมะม่วง, เกษตรประจำตำบลไทยเจริญ, เกษตรกรตำบลโคกมะม่วง, เกษตรกรตำบลไทยเจริญ ที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

การรวมตัวของเกษตรกรนับเป็นแนวทางสำคัญต่อการพัฒนาการเกษตร นอกจากจะเป็นการเพิ่มอำนาจต่อรอง ทั้งด้านการซื้อปัจจัยการผลิตและขายผลผลิตแล้ว ยังนำมาซึ่งความร่วมมือกันของหมู่คณะ ซึ่งกลุ่มมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแก้ปัญหา สามารถพึ่งตนเองได้ และนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนโดยให้ความรู้ถึงการที่มีผลผลิตมากเกินไปและผลผลิตขาดแคลนเกษตรกรรายย่อยโดยทั่วไป จะมีปริมาณผลผลิตที่ไม่เพียงพอและไม่สม่ำเสมอ ทำให้ไม่เป็นที่สนใจของตลาด ซ้ำร้ายผลผลิตยังไม่มีคุณภาพไม่ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อ เลยต้องจำใจขายถูก ในสถานการณ์อย่างนี้ การรวมกลุ่มจะช่วยลดความเสี่ยงทางการตลาด เราจะมีปริมาณผลผลิตที่มากพอและมีระบบจัดการผลผลิตที่สามารถควบคุมคุณภาพได้มีอำนาจต่อรองมากขึ้น เลือกตัวแทนที่ประสบความสำเร็จมาแนะนำแนวทางแล้วเลือกผู้นำกลุ่มที่สามารถให้การติดต่อประสานงานต่างๆเป็นตัวแทนเป็นปากเป็นเสียงของกลุ่ม

3.4 ในด้านองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพเกษตรจากการสัมภาษณ์สัมภาษณ์เกษตรกรอำเภอ ประจำอำเภอปะคำ เกษตรประจำตำบลโคกมะม่วง, เกษตรประจำตำบลไทยเจริญ, เกษตรกรตำบลโคกมะม่วง, เกษตรกรตำบลไทยเจริญ ที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

ความรู้ด้านการเกษตรเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการทดลอง ลองผิดลองถูกจนได้วิธีการเพาะปลูกที่เหมาะสมสำหรับพืชผักแต่ละชนิดรวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง สภาพดินฟ้าอากาศ ความเหมาะสมในแต่ละท้องที่และฤดูกาลที่เหมาะสมสำหรับเพาะปลูกพืชผักแต่ละชนิด แสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ รวมถึงการร่วมอบรมแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันโดยการส่งเสริมการจัดอบรมของกรมส่งเสริมการเกษตร นำความรู้ที่ได้เหล่านั้นมาถ่ายทอดให้กับเกษตรกรผู้สนใจต่อไปทางหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาแนะนำส่งเสริมในพื้นที่ ติดตามดูแล ตลอดจนหาความรู้ใหม่ๆมาส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรได้ทราบและปฏิบัติตาม การ

กระตุ้นไปศึกษาดูงานที่ต่างๆทั้งตัวเกษตรกรเองก็มีความรู้พื้นฐานที่สะสมประสบการณ์มาตลอดจนลองผิดลองถูกมาก่อนจนเกิดเป็นองค์ความรู้ที่จะสามารถถ่ายทอดในกลุ่มเกษตรกรด้วยกันเอง

3.5 ในด้านประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรจากการสัมภาษณ์สัมภาษณ์เกษตรกรอำเภอ ประจำอำเภอปะคำ เกษตรประจำตำบลโคกมะม่วง, เกษตรประจำตำบลไทยเจริญ, เกษตรกรตำบลโคกมะม่วง, เกษตรกรตำบลไทยเจริญ ที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

หน่วยงานเกษตรอำเภอลงไปให้ความรู้แต่ละตำบลและหมู่บ้านมีปราชญ์ชาวบ้านให้ความรู้แก่ชาวบ้านในเรื่องนั้นๆเพื่อเป็นการทำให้ผลผลิตเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่ม หรือสหกรณ์ ร่วมแรง ร่วมใจกันดำเนินการในด้านการผลิต ผลผลิตการเกษตรได้มาตรฐานมีคุณภาพดีมีมูลค่าตามความต้องการของตลาด การรักษามาตรฐานการผลิตและพัฒนาคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น เช่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม การเก็บรักษาพืชผักให้มีความสดใหม่อยู่เสมอ รวมถึงความสะอาดปลอดภัยเพื่อการบริโภค หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาแนะนำวิธีการที่จะทำให้การเพาะปลูกหรือผลิตมีประสิทธิภาพและจากการศึกษาจากสิ่งต่างๆที่รับมาจากสื่อจากคำแนะนำในกลุ่มเกษตรกรนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้

3.6 ในด้านการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร จากการสัมภาษณ์สัมภาษณ์เกษตรกรอำเภอ ประจำอำเภอปะคำ เกษตรประจำตำบลโคกมะม่วง, เกษตรประจำตำบลไทยเจริญ , เกษตรกรตำบลโคกมะม่วง, เกษตรกรตำบลไทยเจริญ ที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

เกษตรกรต้องมีการเปลี่ยนหรือเพิ่มจุดขาย สร้างสีสัน และจุดดึงดูดสินค้าหรือบริการตัวใหม่ๆ เพื่อดึงดูดลูกค้าให้มาสนใจสินค้า ดีไซน์ใหม่ที่มีแรงบันดาลใจใหม่ที่มาที่ไป การออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม การเก็บรักษาพืชผักให้มีความสดใหม่อยู่เสมอ รวมถึงความสะอาดปลอดภัยเพื่อการเพิ่มมูลค่า การแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อให้มีมูลค่าสูงขึ้นการสร้างสินค้าที่มีชื่อเป็นของตนเอง การผลิตที่ปลอดภัยอินทรีย์ต่างๆ การซื้อขายที่ไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลางที่กดราคาจำหน่ายถึงมือผู้บริโภคโดยตรง

3.7 ในด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่มพัฒนาเกษตรกรจากการสัมภาษณ์สัมภาษณ์เกษตรกรอำเภอ ประจำอำเภอปะคำ เกษตรประจำตำบลโคกมะม่วง, เกษตรประจำตำบลไทยเจริญ, เกษตรกรตำบลโคกมะม่วง, เกษตรกรตำบลไทยเจริญ ที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้ความเข้มแข็งในกลุ่มเกษตรกรเกิดจากการร่วมมือกันสร้างชุมชนด้านการเกษตรที่มีคุณภาพ การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แบ่งปันความรู้ระหว่างกัน โดยเกษตรกรแต่ละคนจะมีทักษะความสามารถและความรู้ในการปลูกพืชผักแต่ละชนิดแตกต่างกันสามารถนำความรู้ที่ถ่ายทอดเพื่อการพัฒนาเกษตรกรอื่นๆ ความสามัคคีเกื้อกูลกันและร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันทำให้กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กลุ่มเกษตรกรมีการประชุม แลกเปลี่ยนปัญหาความรู้อยู่ตลอด มีการประชุมวางแผนในทุกๆเดือน มีข้อเสนอแนะแก้ไขนำมาปรับปรุง การรวมตัวที่เหนียวแน่น มีสมาชิกและตัวเกษตรกรเองที่เข้ารับฟังประชุม แลกเปลี่ยนความรู้ทุกครั้งที่นัดหมายปฏิบัติตามข้อปฏิบัติต่างๆภายในกลุ่ม

3.8 ในด้านส่งเสริมการตลาดจากการสัมภาษณ์สัมภาษณ์เกษตรกรอำเภอ ประจำอำเภอปะคำ เกษตรประจำตำบลโคกมะม่วง, เกษตรประจำตำบลไทยเจริญ, เกษตรกรตำบลโคกมะม่วง, เกษตรกรตำบลไทยเจริญ ที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

การส่งเสริมการตลาดภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาสนับสนุนดูแลด้านการตลาดและในพื้นที่มีโรงงานที่รับซื้อสินค้าการเกษตรโดยตรงจากตัวเกษตรกร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเกษตรกรจำหน่ายสินค้าไปยังตลาดอื่นโดยอำเภอปะคำจะมีการสร้างตลาดประชารัฐตามนโยบายรัฐให้เกษตรกรนำสินค้าที่ผลิตเองมาจำหน่ายตามโครงการต่างๆโดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลางตลาดสินค้าเกษตรมี ในระยะแรกนั้นผลผลิตที่มี

คุณภาพทำให้ได้รับการตอบรับที่ดีในตลาด มีความต้องการของตลาดเข้ามามาก ปัจจัยที่สำคัญคือการปลูกพืชผักที่ได้คุณภาพและเหมาะสมกับความต้องการของตลาด การเพาะปลูกต้องไม่ใช่การเพาะปลูกตามความต้องการของเกษตรกรเอง แต่ต้องเพาะปลูกตามความต้องการของตลาดเป็นหลัก การร่วมมือกันระหว่างกลุ่มเกษตรกรผู้เพาะปลูกและบริษัทผู้รับซื้อในการสังเกต วิเคราะห์ทิศทางตลาดจึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างมากในการเพาะปลูกและร่วมลงทุน

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ ในพื้นที่ ตำบลไทยเจริญ และตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านการส่งเสริมนโยบาย ปัจจัยด้านการควบคุม ปัจจัยด้านการรวมกลุ่มของเกษตรกร ปัจจัยด้านองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ คณะผู้วิจัยสรุปผลวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกร มีความเห็นต่อการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติในพื้นที่ ตำบลโคกมะม่วงและตำบลไทยเจริญ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ผลดีในทุกด้านเพราะภาครัฐหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการส่งเสริมนโยบาย ส่งผลให้การควบคุม ประเมินผลการกระตุ้นส่งเสริม การร่วมกลุ่มของเกษตรกร การให้ความรู้ด้านการประกอบอาชีพเกษตรกรในด้าน การผลิตสินค้าการเกษตร การเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรตลอดจนส่งเสริมให้ผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานและด้านการส่งเสริมการตลาด มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตน์ (2546 อ้างถึงในสมภาร ศิโร ,2552) ยุทธศาสตร์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยการวิเคราะห์และส่งต่อนโยบาย พัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อประโยชน์ ติดตาม ประเมินและวิจัยเพื่อพัฒนา การแปลงนโยบายให้เป็นแผนปฏิบัติที่ที่จะต้องจัดวัตถุประสงค์ แนวทางดำเนินการและกลไกสอดคล้องกันและสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี วรเดช จันทรวงศ์ (2530) การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการแสวงหาวิธีการ แนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงาน และปฏิบัติการในโครงการให้ดีขึ้น

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมนโยบาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเนื่องจาก เกษตรกรมีความเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการสนับสนุนส่งเสริมนโยบายให้เกษตรกรเข้าใจ ผู้นำชุมชนสามารถนำนโยบายมาถ่ายทอดให้กับเกษตรกร ตลอดจนภายในชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนนโยบายส่งเสริมการเกษตรทำให้เกษตรกรเข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายได้ดี สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี ปิยนุช เงินคล้าย (ม.ป.ป. หน้า 3) อธิบายความหมาย การนำนโยบายไปปฏิบัติของมิลบรีย์ แมคคาฟลิน ว่าหมายถึง กระบวนการขององค์การที่ต่อเนื่องและเป็นพลวัต ซึ่งได้รับการปรุงแต่งและหล่อหลอมโดยปฏิสัมพันธ์ ระหว่างเป้าหมาย และกลยุทธ์ของนโยบายกับสภาพขององค์การที่รับผิดชอบ ในการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วง

2.2 จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการควบคุม ประเมินผลและกระตุ้นส่งเสริม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเนื่องจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกติดตามประเมินผลจากการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทำให้เข้าใจถึงสภาพแวดล้อมด้านพื้นที่ ข้อจำกัดด้านต่างๆในการทำการเกษตรได้ดี นำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขและคอยให้คำแนะนำเกษตรกร สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Anderson,2010 ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีปัจจัยกระบวนการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ผลลัพธ์ ผลผลิต ซึ่งสามารถพิจารณาจากการดำเนินนโยบายต่อหรือไม่และอิทธิพลที่เป็น

ทางการและไม่เป็นทางการและยังสอดคล้องแนวคิดของ Van Meter & Van Horn, 1997 การนำนโยบายไปปฏิบัติบางเรื่องเป็นเรื่องที่ง่ายเพราะมีกระบวนการและกลไกไม่ซับซ้อนและมีปัจจัยไม่มากนักในการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติบางเรื่องที่มีการดำเนินการที่ยุ่ยากซับซ้อน อาจจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้สำเร็จมากขึ้น

2.3 จากผลการวิจัย พบว่าปัจจัยด้านการรวมกลุ่มของเกษตรกร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในชุมชนของเกษตรกรมีการรวมกลุ่มที่มั่นคง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร ให้เกิดการถ่ายทอดความรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำเกษตรและสมาชิกได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่ม และส่งผลดีให้กับการทำเกษตร สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีใหม่ มูลนิธิชัยพัฒนา (2542) ทฤษฎีใหม่ขึ้นกลางเมื่อเกษตรกรเข้าใจหลักการและได้ปฏิบัติในที่ดินของตนจนได้ผลแล้วก็ต้องเริ่มขั้นที่สอง คือให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปแบบกลุ่มหรือสหกรณ์ ร่วมแรง ร่วมใจกันดำเนินการ และยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเกษตร แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ตามยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนา เกษตรกรให้เป็นศูนย์กลางพัฒนาอย่างสมดุล มีการรวมกลุ่มเป็นสถาบันเกษตรกรในชุมชนต่างๆ เพื่อผลักดันให้สามารถดำเนินในรูปของธุรกิจพึ่งพาตัวเองได้จากวิธีการทำเกษตรแบบดั้งเดิม ไปสู่การบริหารจัดการเกษตรแบบสมัยใหม่

2.4 จากผลวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการทำอาชีพเกษตรที่เกิดจากประสบการณ์ที่สืบทอดกันมาและยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมช่วยแนะนำองค์ความรู้ใหม่ๆในการทำเกษตรให้แก่เกษตรกรไปปรับใช้ตลอดจนเกษตรกรเองมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลาเพื่อเป็นการพัฒนาอาชีพของตน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ พรหมทอง และคณะ ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลวิจัย พบว่าองค์ความรู้ของเกษตรกรจากประสบการณ์ และแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรมีส่วนให้เกษตรกรได้พัฒนาตนเองและอาชีพ

3. จากการศึกษาสภาพปัญหาการนำนโยบายส่งเสริมเกษตรกรไปปฏิบัติใน การผลิตสินค้าเกษตรการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ความเข้มแข็งของเกษตรกรในการรวมกลุ่มพัฒนา กลุ่ม การส่งเสริมการตลาด

3.1 จากผลวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประสิทธิภาพการผลิตสินค้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมด้านดินและน้ำมีส่วนช่วยให้การผลิตสินค้าเกษตรได้ผลดีทั้งยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร เกษตรกรได้นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการผลิตสินค้าเกษตรและศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม สอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตน์ (อ่างถึง ในสมภาร สีโล, 2552) ยุทธศาสตร์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ การนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ พัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อนโยบายและยังสอดคล้องกับ ทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า เมื่อเกษตรกรเข้าใจในหลักการและได้ลงมือปฏิบัติตามขั้นที่หนึ่งในที่ดินของตนเป็นระยะเวลาพอสมควรจนได้ผลแล้ว เกษตรกรก็จะพัฒนาตนเองจากขั้น “พออยู่พอกิน ไปสู่ขั้น พอมีอันจะกิน เพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (มูลนิธิชัยพัฒนา)

3.2 จากผลการวิจัยพบว่า การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลให้คำแนะนำส่งเสริมเกษตรกรในเรื่องการเพิ่มมูลค่าสินค้าของเกษตรกรทำให้เกษตรกรมีความรู้ สามารถเรียกเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรได้ทั้งยังสามารถหารตลาดที่จำหน่ายสินค้าเกษตรใช้ได้โดยตรงและภาครัฐได้จัดสถานที่ให้เกษตรกรได้จำหน่ายสินค้าเกษตร สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรลดข้ออุปทาน เพื่อลดต้นทุนการผลิตและสร้าง

โอกาสในการแข่งขันของสินค้าเกษตร ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร (แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 -2564)

3.3 จากผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมการรวมกลุ่มพัฒนาเกษตรกร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำให้เกษตรกรมีความการรวมกลุ่มที่มั่นคง ให้การช่วยเหลือสมาชิกภายในกลุ่ม กลุ่มเกษตรกรได้มีส่วนช่วยในการสนับสนุนส่งเสริมแลกเปลี่ยนความรู้ในการทำเกษตรในพื้นที่จึงทำให้สมาชิกสนใจอยากเข้าร่วมกลุ่ม สอดคล้องกับแนวคิดของ วรเดช จันทรศร (2530,หน้า 2) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงาน และการปฏิบัติงานในโครงการให้ดีขึ้นและยังสอดคล้องกับ อุทัย เลาหิเชียร (2544) ซึ่งสอดคล้องกับหลักจิตวิทยา องค์การ คือ การสร้างความรู้สึกรู้ว่ามีความสำคัญและ การมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ

3.4 จากผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมการตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรมีการผลิตเพื่อให้ตรงตามความต้องการของตลาดและมีวิธีการแปรรูปให้สินค้าตรงใจผู้บริโภค หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเองก็มีส่วนช่วยแนะนำวิธีการที่จะเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรทั้งยังได้แนะนำช่องทางการขายสินค้าเกษตรและหาตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าเกษตร สอดคล้องกับ แนวคิดทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ 2 ทฤษฎีใหม่ขั้นกลาง การตลาด เมื่อมีผลผลิตแล้ว จะต้องเตรียมการต่างๆเพื่อการขายผลผลิตให้ได้ประโยชน์สูงสุด (เกษตรทฤษฎีใหม่) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยงานวิจัย ของ พระมหาประทีป พรหมสิทธิ์ เรื่องการวิเคราะห์เชิงปรัชญาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การนำนโยบายลงไปสู่การปฏิบัติหรือการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ ถือเป็นขั้นตอนย่อยของขั้นตอนหลักเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นสิ่งสำคัญในการ ผลักดันนโยบายให้ผู้ปฏิบัติตามนโยบายและผู้ที่ได้รับผลจากนโยบาย ได้รับรู้ เข้าใจ ยอมรับและสร้างทัศนคติที่ดี อันจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้นโยบายได้รับความสำเร็จในที่สุด ในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ผู้มอบและผู้รับ นโยบายจะต้องมีความชัดเจนเรื่ององค์ประกอบของ นโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับนโยบายจะต้องเข้าใจ และสามารถแปลความหมายของนโยบายได้อย่าง ถูกต้อง ทั้งนี้ เนื่องจากโดยทั่วไปนโยบายขาดความชัดเจนในบางส่วน กล่าวคือ นโยบายส่วนหนึ่งอาจมีลักษณะ เป็นเชิงอุดมการณ์ ดังนั้น ผู้กำหนดนโยบายควรทำให้ ชัดเจนมากขึ้น คือมีลักษณะเป็นเชิงทางเลือก และ นโยบายที่ดีจะบอกแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนด้วย คือมีลักษณะเป็นเชิงมาตรการ ในการนี้ องค์ประกอบของ นโยบายจะช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายหรือผู้มอบนโยบาย ตระหนักถึงความชัดเจนในนโยบายที่ตนกำหนดขึ้นอันให้ผู้รับนโยบายเข้าใจชัดเจนและรับนำไปตีความ และจัดทำเป็นนโยบายรองและแผนปฏิบัติง่ายขึ้น ใน ขณะเดียวกันก็จะช่วยให้ผู้รับนโยบายสามารถแยกแยะ ส่วนสำคัญของนโยบายและแปลความหมายได้ถูกต้อง ชัดเจนมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่ใหญ่หลายๆให้เป็นนโยบายย่อยหรือการแปลงนโยบายให้เป็นแผนปฏิบัติ จะต้องจัดวัตถุประสงค์แนวทางดำเนินการและกลไกให้สอดคล้องสัมพันธ์กันมากที่สุด

บทสรุป

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษานโยบายการเกษตรกรณีศึกษาการส่งเสริมนโยบายการเกษตรไปปฏิบัติ(Agricultural Policy Case Study on Agricultural Policy Promotion) ในเขตอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเปรียบเทียบนโยบายการส่งเสริมการเกษตร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ศึกษาสภาพของปัญหา และแนวทางในการนำนโยบายการส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติในเขต อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยศึกษาจากเอกสารและการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ผู้นำเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ข้าราชการ ของตำบลโคกมะม่วงที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 170 คนและตำบลไทยเจริญ 159 คน ซึ่งคัดเลือกโดยวิธีสุ่มแบบง่ายรวมจำนวน 329 คนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรซึ่งคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 5 คนการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานโดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 2 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.686 สำหรับแบบสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นแบบมีโครงสร้าง โดยกำหนดประเด็นหรือข้อความ ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด(Open-ended Form)คณะผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากแบบสอบถามจำนวน 250ฉบับ เก็บรวบรวมได้จำนวน 250ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยการบันทึกเทปวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจัดลำดับความคิดเห็น โดยแยกเป็นรายข้อรายด้าน และโดยภาพรวม นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t-test Independent และ F-test เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's Method) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในเชิงปริมาณพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า เป็นชาย มีอายุระหว่าง 18- 25 ปี มีระดับการศึกษาส่วนมากระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร อาศัยอยู่ในตำบลโคกมะม่วงมากที่สุด ส่วนมากมีพื้นที่เพาะปลูกอยู่ระหว่าง 21-40 ไร่ และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 6,000-10,000 บาทผลการวิเคราะห์สภาพของการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกันผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตร ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ ที่มีจำนวนพื้นที่เพาะปลูกต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำนโยบายส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติ ที่มีรายได้ต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นปัจจัยด้านการส่งเสริมนโยบาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้เนื่องจาก เกษตรกรมีความเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการสนับสนุนส่งเสริมนโยบายให้เกษตรกรเข้าใจ ผู้นำชุมชนสามารถนำนโยบายมาถ่ายทอดให้กับเกษตรกรตลอดจนภายในชุมชนมีส่วนสนับสนุนนโยบายส่งเสริมการเกษตรทำให้เกษตรกรเข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายได้ดี ปัจจัยด้านการควบคุม ประเมินผลและกระตุ้นส่งเสริม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเนื่องจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกติดตามประเมินผลจากการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทำให้เข้าใจถึงสภาพแวดล้อมด้านพื้นที่ ข้อจำกัดด้านต่างๆในการทำการเกษตรได้ดี นำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขและคอยให้คำแนะนำเกษตรกร ปัจจัยด้านการรวมกลุ่มของ

เกษตรกร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในชุมชนของเกษตรกรมีการรวมกลุ่มที่มั่นคง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร ให้เกิดการถ่ายทอดความรู้แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ในการทำเกษตรและสมาชิกได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่ม และส่งผลดีให้กับการทำเกษตร สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีใหม่ มูลนิธิชัยพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2542). **ทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า**. สืบค้น 20 มกราคม 2561, จาก http://www.chaipat.or.th/site_content/922-2010-06-02-07-43-39/1302-2010-06-03-05-49-42.html.
- มติชนออนไลน์. (2559, 25 กุมภาพันธ์). **ปลัดพาณิชย์ เผยผลวิจัยคนไทยเริ่มไม่กินข้าว เฉลี่ยแค่ปีละ 106 กิโลกรัม**. สืบค้น 20 มกราคม 2561, จาก https://www.matichon.co.th/politics/news_49336.
- วรเดช จันทรรศ. (2530). **การนำนโยบายไปปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: สหાયบลิ้อคและการพิมพ์.
- อดิศักดิ์ เหล่าพิมพ์. (2559, 15 กันยายน). **เกษตร 4.0 ยุคที่เกษตรกรไทยต้องรู้**. สืบค้น 20 มกราคม 2561, จาก <https://www.organicfarmthailand.com/what-is-agriculture-4-0/>
- อาชวี เตาลานนท์. (2554). **เกษตรก้าวหน้าเกษตรดั้งเดิม**. สืบค้น 20 มกราคม 2561, จาก <http://modernagri.blogspot.com/2011/07/blog-post.html>.
- Anderson, M. L. (2010). **Neural reuse: A fundamental organizational principle of the brain**. *Behavioral and Brain Sciences*, 33(4), 245-313.
- Van Meter, D. S., & Van Horn, C. E. (1975). **Policy and politics in American Governments**. *Administration & Society*, 6(4), 445-488.